

प्रस्तावितः पाठ्यक्रमः (Prescribed Course)

खण्डः -1 संस्कृतवैयाकरणानां परिचयः

खण्डः -2 वाक्यपदीयम्-ब्रह्मकाण्डम्

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम् - अस्य पत्रस्योद्देश्यं वर्तते भर्तृहरिकैयटकौण्डभट्टनागेशभट्टभट्टोजिदीक्षित्यादि संस्कृतवैयाकरणानां परिचयप्रदानम् । वाक्यपदीयस्य व्याकरणदर्शनस्य सिद्धातानां बोधनानाञ्च वर्तते।

पाठ्यक्रम-अध्ययनपरिणामाः(Course Outcomes)-

- एतत्पत्रं पठित्वा छात्राः संस्कृतस्य महतीं व्याकरणपरम्परां ज्ञात्वा संस्कृतस्य प्रचारे समर्थाः भविष्यन्ति ।
- व्याकरणदर्शनस्य गूढसिद्धान्तान् ज्ञात्वा तेषां पाठने प्रसारे च समर्थाः भविष्यन्ति ।

खण्डानुरूपविभाजनम्(Unit-Wise Division)

खण्डः (Section) -1 संस्कृतवैयाकरणानां परिचयः

घटकः (Unit) -1- भर्तृहरिः, कैयटः, कौण्डभट्टः, नागेशभट्टः

घटकः (Unit) -2- धर्मकीर्तिः, रामचन्द्रः, भट्टोजिदीक्षितः, वरदराजः

खण्डः (Section) -2 वाक्यपदीयम्-ब्रह्मकाण्डम्

घटकः (Unit) -1- भर्तृहरिः, वाक्यपदीयम्-ब्रह्मकाण्डम् (1 तः30 कारिकापर्यन्तम्)

घटकः (Unit) -2-भर्तृहरिः, वाक्यपदीयम्-ब्रह्मकाण्डम् (31 तः60 कारिकापर्यन्तम्)

टिप्पणी- प्रथमखण्डात् समालोचनात्मकाः प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते।

द्वितीयखण्डात् व्याख्यात्मकाः समालोचनात्मकाश्च प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते।

संस्तुतग्रन्थाः-

1. व्याकरणशास्त्र का इतिहास- युधिष्ठिरमीमांसकः, रेवली, सोनीपत, हरयाणा
2. वाक्यपदीयम्- ब्रह्मकाण्डम्, हिन्दीव्याख्या- शिवशंकर अवस्थी, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी, 1906
3. वाक्यपदीयम्- ब्रह्मकाण्डम्, हिन्दीव्याख्या- रामगोविन्द शुक्ल, काशी संस्कृत ग्रन्थमाला।
4. वाक्यपदीयम्- ब्रह्मकाण्डम्, संस्कृतव्याख्या- पं0रघुनाथ शर्मा,